

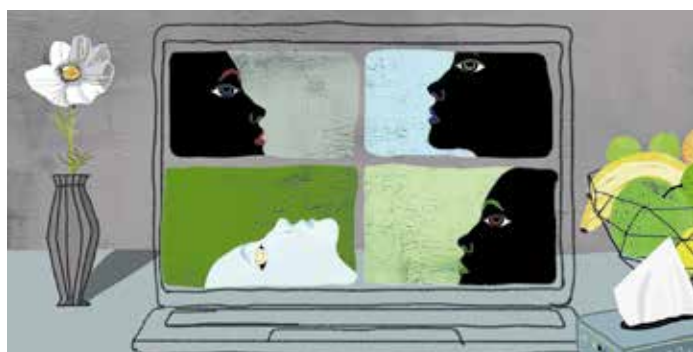

Foto: Joey Roberts

Minder Engels?

“Als je vindt dat de verengelsing ‘doorslaat’, word je al gauw in het hokje van de conservatieveling geplaatst.” De verkiezingen staan voor de deur. Partijen als de VVD en het Nieuw Sociaal Contract van

Pieter Omtzigt, die hoog in de peilingen staan, willen de Nederlandse taal weer terug in de bacheloropleidingen. Zijn Maastrichtse studenten en medewerkers bezorgd? P. 5-8

Belcellen

Door het hybride werken heeft men behoefte aan meer (hybride) vergaderruimtes, belcellen en stiltecoupés. De taak van de taskforce Future of Working zit erop, er ligt een eindevaluatie. Maar er zijn nog wat wensen. P. 3

Verhalen verzinnen

Een student gezondheidswetenschappen droomt van een carrière als fantasyschrijver. De afgelopen zeven jaar werkte hij aan een gedetailleerde wereld, vol koninkrijken, rassen, steden en bevolkingsgroepen, allemaal met een eigen cultuur en geschiedenis. “Dat is redelijk extreem.” P. 4

Riki Janssen

De vraag kwam van onze Groningse collega's: wil *Observant* meedoen aan een enquête onder buitenlandse medewerkers en studenten? Belangrijkste vraag: voel jij je nog thuis in Nederland nu steeds meer politieke partijen kritiek hebben op de grote instroom van internationale studenten en de verengelsing van veel bachelorstudies?

Mijn eerste reactie: ja, mooi, dat past heel goed bij ons artikel dat we deze week publiceren: zijn UM-studenten en medewerkers bezorgd over de verkiezingsuitslag nu de roep om de Nederlandse taal een prominentere rol in de bacheloropleidingen te geven, luider en luider wordt. Los daarvan sluit het naadloos aan bij opmerkingen die het afgelopen academisch jaar in de universiteitsraad te horen waren: buitenlandse medewerkers zouden zich door de Haagse opstelling steeds minder thuisvoelen. Konden we dat mooi met cijfers staven.

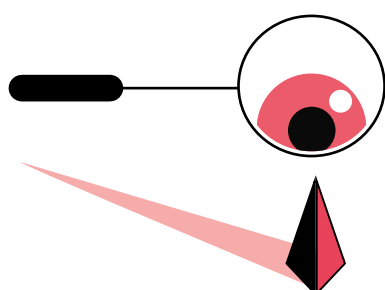
redactioneel

De Haagse dreiging

Maar het was snel gedaan met mijn enthousiasme. Collega WD zich vroeg zich meteen en terecht hardop af hoe we dat gingen doen. Hoe krijgen we die lange lijst met enquêtevragen door zo'n vierhonderd mensen (streefgetal van Groningen) beantwoord? En dat in een tijdsbestek van twee weken, en in het besef dat medewerkers en studenten behoorlijk enquête-moe zijn? We waren er het snel over eens: het is niet te doen om alle UM-gebouwen langs te gaan - *Observant* kan vanwege UM-regels niet zoals de Groningse *Ukrant* iedereen een mail sturen met de vraag: doet u mee? - op zoek naar vierhonderd buitenlandse studenten en medewerkers die de vragenlijst willen invullen. Los daarvan: we hadden weken eerder al heel bewust voor een andere aanpak gekozen om dit varkentje te wassen. Wij interviewden negen medewerkers en studenten over de Haagse discussie die grote gevolgen kan hebben

voor de UM. Want wat als het Nederlands echt in veel bacheloropleidingen (deels) de voertaal wordt? De geïnterviewden zijn zeker niet zonder zorgen, maar een meerderheid hoopt en verwacht dat Maastricht straks, als de verengelsing op de Haagse agenda staat, die felbegeerde uitzonderingspositie zal krijgen. Maar goed: zodra de Groningse uitslag binnen is, hoort u van ons. Dat zal net voor 22 november zijn. Op die verkiezingsdag neemt een van onze junior-journalisten een kijkje in een stembureau waar een UM-student achter de tafel zit en 's avonds de stemmen zal tellen. Een lucratief bijbaantje? Of is het meer?

Wekelijks schrijft de hoofdredacteur van Observant over de belevenissen op de redactie

splinters

Een grappig voorval, een opvallend nieuwtje, iets interessants wat elders in het land gebeurde: het staat in deze rubriek. Met bijdragen van: HOP, Dennis Vaendel, Simon Wirtz

Digitale intelligentie

Hij was al geschorst, nu is hij zijn baan kwijt. Jasper Rekers, die voor de BBB de Tweede Kamer in wilde, mag vanwege zijn anonieme haattweets geen les meer geven aan de hogeschool Saxion. Daar doceerde hij digital intelligence & business.

Eind oktober onthulde persbureau ANP dat Rekers in coronatijd zelf een twijfelachtige digitale intelligentie tentoonspreidde. Twee jaar lang intimideerde en beledigde hij via een anoniem twitteraccount politici. Zo wenste hij toenmalig coronaminister Hugo de Jonge een enkele reis naar een nazitribunaal en noemde hij Mark Rutte een NSBer. Saxion vindt nu dat hij als docent een voorbeeldfunctie heeft en dat zijn anonieme tweets daar niet bij passen. Ze zijn "overeengekomen" dat hij vertrekt. De voormalig docent staat op nummer dertien van de BBB-lijst, maar zegt dat hij niet langer de Tweede Kamer in wil. De partij nam het hem zeer kwalijk dat hij tegen hen had gelogen over zijn tweets, maar accepteerde wel zijn excuses hiervoor. Vorige week pleitte BBB-leider Caroline van der Plas op *NPO Radio 1* nog wel voor een tweede kans voor Rekers: "We moeten af van die afrekencultuur in Nederland, dat iemand die iets fout doet meteen wordt ontslagen." Rekers zelf liet eerder weten "in de war" te zijn geweest in de periode dat hij de haattweets verstuurde.

Genegeerde academici

Te laat komen voor een college omdat je trein - tegen de dienstregeling in - niet stopt op de campus. Of na een lange dag studeren de sprinter 'vrolijk' voorbij zien zoeven op het station. Voor studenten en medewerkers van de Universiteit Tilburg begint het al bijna te wennen. Zusterblad *Univers* meldt dat station Tilburg Universiteit in de afgelopen twee maanden al 47 keer werd overgeslagen. Wat voor de nodige frustratie zorgt bij mensen die daardoor te laat komen. "Bij een hoorcollege is dat nog niet zo erg", aldus een student, "maar bij een tentamen is dat wel echt super vervelend." Waarom 'negeert' de NS Tilburgse studenten en academici? De vervoerder wil af en toe de opgelopen vertraging inhalen, om te voorkomen dat meer treinen op het traject vertraagd raken. Iets wat bij veel meer stations in Nederland gebeurt, aldus woordvoerder Arno Leblanc tegen *Univers*. "Soms hoor ik mensen zeggen: 'Waarom station Tilburg Universiteit? Kies liever een ander station om over te slaan.' Maar dit is juist een van de weinige stations op de route dat vier keer per uur wordt bediend", rechtvaardigt Leblanc de strategie van de NS.

Wyck in de shit

Sinds een paar maanden zorgen ze vrijwel dagelijks voor een spectaculair schouwspel boven Maastricht: zwermen van tienduizenden spreuwen die rond zonsondergang door de lucht 'dansen'. Maar voor inwoners van de wijk Wyck levert het najaarsfenomeen niet alleen kijkplezier op. Na hun vliegshow dalen de vogels namelijk neer in de bomen aan onder meer de Wilhelminasingel, waar ze gezamenlijk de nacht doorbrengen. En waar ze dus ook *en masse* hun behoefte doen. Het gevolg: de geparkeerde auto's van bewoners en hotelgasten en de lange rijen (swap)fietsen voor studentenhuisen worden iedere nacht voorzien van een vers laagje spreuwenpoep. Hoe lang deze overlast nog aanhoudt? Mogelijk kan het poetsgerei snel weer opgeborgen worden, liet Joop Speth van de Vogelwerkgroep Maastricht vorige week weten aan *RTV Maastricht*. De bomen zorgen nu namelijk nog voor beschutting en daarmee veiligheid. Maar, "als straks de bladeren vallen dan kan het zijn dat de spreuwen verder gaan."

Docenten willen geen lesgeven na pro-Palestijns protest

Twee docenten van de faculteit Health, Medicine & Life science (FHML) willen voorlopig niet doceren in het project Design Thinking van het University College Maastricht (UCM). Ze zijn geschrokken van de taal tijdens de pro-Palestijnse bezetting van UCM op 1 november.

Navraag bij verschillende mensen binnen de universiteit leert dat niemand de namen van de twee kwijt wil: zij willen anoniem blijven. Rianne Letschert, voorzitter van het college van bestuur, heeft met hen gesproken, maar wil op dat gesprek niet al te diep ingaan.

“Ze wisten, net als wij, niet dat er in het UCM een *sit in* zou plaatsvinden”, aldus Letschert, en schrokken van de taal: zo werd onder andere het Israëliësch optreden in Gaza als “genocide” bestempeld. Dat gaf hen een onveilig gevoel, zegt Letschert, die daarbij benadrukt dat de twee zich niet fysiek bedreigd voelden.

Op de vraag of een van beide docenten een Joodse achtergrond heeft, zoals andere media meldden, reageert ze: “Ik weet het niet, en wil terughoudend zijn met etiketten.” Ze heeft de afgelopen tijd met zowel pro-Palestijnse als pro-Israëliëse studenten gesproken: beide groepen bestaan uit mensen met heel diverse achtergronden, aldus Letschert.

Verklaring bestuur

Overigens publiceerde het college van bestuur maandagmiddag alsnog een verklaring over de Gaza-oorlog. Daarin spreekt het zijn afschuw uit over het geweld en de mensenrechtenschendingen die sinds 7 oktober in Israël en de Palestijnse gebieden hebben plaatsgevonden. Het college veroordeelt “alle handelingen waarbij onschuldige slachtoffers vallen” en roept op tot dialoog binnen de universiteit om “de verdeeldheid niet verder te vergroten”.

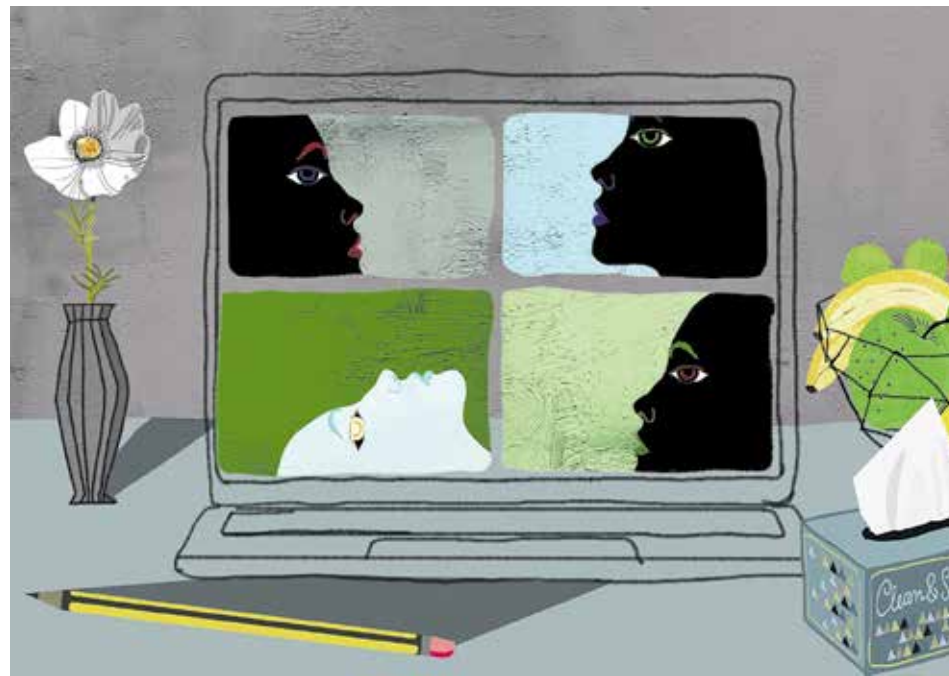
De verklaring volgt op de “vele vragen” die het cvb de afgelopen tijd kreeg, zegt woordvoerder Koen Augustijn desgevraagd. Een eenduidige stellingname in het conflict, zoals pro-Palestijnse studenten eerder eisten, bevat de verklaring niet.

Peter Doorackers

Bekladding van het bestuursgebouw, vorige week Foto: Observant

Eindevaluatie *Future of Working* Stiltecoupés, belcellen en hybride vergaderruimten a.u.b.

Illustratie: Simone Golob

Hoe bevalt het hybride werken aan de Universiteit Maastricht? Uit een eindevaluatie van de werkgroep *Future of Working* blijkt dat medewerkers inmiddels hun weg hebben gevonden. Wel zou er meer aandacht mogen zijn voor nieuwe collega's die de organisatie moeten leren kennen. Een nieuwe inrichting van UM-gebouwen staat op het wensenlijstje; er zijn nu onvoldoende faciliteiten om (hybride) te vergaderen, elkaar te ontmoeten of rustig te bellen.

Tijdens de coronapandemie zag de zogeheten taskforce *Future of Working* het licht – want wat te doen toen met honderden mensen die opeens thuis aan het werk moeten (en nog steeds deels willen)? Inmiddels staan in menige woning een bureau, stoel en beeldscherm ‘op kosten van de zaak’, krijgt men maandelijks een thuiswerkvergoeding, zijn er cursussen ‘werken met hybride teams’ voor leidinggevenden en hebben ruim tweeduizend medewerkers een thuiswerkovereenkomst ingediend, met daarin een verdeling tussen het aantal dagen dat ze op de universiteit rondlopen en thuis achter de laptop krui- pen.

Zorgen om teamgevoel

Veel zaken lopen, concludeert projectleider Ceriel Heuts in de jongste vergadering van de universiteitsraadscommissie bedrijfsvoering op 8 november waarin de eindevaluatie wordt besproken. De taak van de taskforce zit erop. Voor een eindevaluatie zijn 32 deelnemers (leidinggevenden en niet-leidinggevenden) ondervraagd. Over één ding zijn de medewerkers het eens: ze willen niet terug naar de pre-coronasituatie waarbij iedereen volledig op kantoor werkt. Leidinggevenden zien er ook de voordelen van in, ‘op individueel niveau’, maar maken zich wel zorgen om het teamgevoel. Ook hebben ze moeite met hun rol: die is moeilijker door het hybride werken. En wat vindt de staf van hoe de baas zich opstelt? Die geeft voldoende vrijheid en is flexibel, meent een deel. Anderen zijn kritischer; de leidinggevende zou te strikt vasthouden aan de 60/40 verhouding (60 procent op de UM, 40 procent thuis). Het uitgangspunt moet niet zijn

‘hoeveel dagen werken we op kantoor’, maar ‘welke activiteiten vinden we dat op kantoor plaats moeten vinden’, valt er te lezen in de evaluatie.

Bijpraten

Wat ook blijkt: we gaan naar kantoor voor ontmoetingen en contacten, praten bij met collega's en overleggen in groepsverband, de sociale functie is belangrijker geworden. En nee, er is niet per se minder behoefte aan ruimte, maar “de ruimte dient anders te worden gebruikt”, heet het. Over die nieuwe inrichting mogen faculteiten en diensten zich gaan buigen. Herinrichten betekent daarbij lang niet altijd flink renoveren. Een onderwijsruimte waar nu al een beeldscherm hangt voor presentaties kan met een camera en microfoon vrij makkelijk geschikt worden gemaakt voor hybride vergaderen, oppert de taskforce. Ook denkt men aan stiltecoupés en belcellen. Een andere wens: uniformiteit in de ICT. Dat is nu nog lastig, omdat een aantal faculteiten de ICT-systemen op een eigen manier beheert. Bovendien kiest lang niet iedereen voor het standaardmodel laptop waardoor met verschillende *dockings* wordt gewerkt. ICTS en het Corporate Information Office (CIO) adviseren daarom “meer centrale regie om de digitale werkomgeving beter beheersbaar te maken”. Een plan van aanpak volgt.

Controle

In de U-raadscommissie viel Mark Govers (lid namens het wetenschappelijk personeel) over een zinsnede, namelijk dat er meer leiding gegeven mag worden “vanuit vertrouwen en minder vanuit controle”. Wat doet de UM hieraan? Wie leert hen dat? Is er in sollicitatieprocedures aandacht voor, wilde hij weten. Volgens projectleider Heuts zijn er cursussen van de Leadership Academy. “Maar degenen die het nodig hebben, gaan daar waarschijnlijk niet naartoe”, meent Govers. Nick Bos, vicevoorzitter van het college van bestuur, benadrukt dat het wennen is. “Je moet mensen de tijd geven.”

Wendy Degens

Een fusie slokt energie op die elders hard nodig is

Regelmatig laat ik mij kritisch uit over de ziekenhuizen. Ook over het Maastrichtse (azM). Misschien moet ik binnenkort op mijn tellen passen als ik dat doe en word ik niet helemaal serieus genomen als ik mij over andere ziekenhuizen uitlaat.

De UM en het azM willen namelijk nog nauwer gaan samenwerken. Het doel is volgens een gezamenlijke verklaring om een “geïntegreerd UMC van FHML (faculteit Health Medicine and Life sciences) en azM” te realiseren. Ook de andere faculteiten van de UM zouden hierbij worden betrokken. Hoe dit er precies uit zal zien, is nog onduidelijk. Mocht Maastricht het voorbeeld van de andere UMC's volgen dan komen de medewerkers van de FHML in dienst van het ziekenhuis en blijft er een kleinere universiteit over. Een andere mogelijkheid is een bestuurlijke fusie tussen de besturen. Ook een combinatie van een fusie tussen UM en azM en een overgang van FHML-medewerkers naar het azM is een mogelijkheid. Er is nog niets besloten.

Het voordeel van de eerste optie waarbij het huidige samenwerkingsverband tussen FHML en azM wordt omgezet in een geïntegreerd UMC waarbij FHML-medewerkers naar het ziekenhuis overgaan, is dat FHML-medewerkers meer salaris krijgen: de loonstijging in de cao van de UMC's was dit jaar hoger dan die van de universitaire cao. Het nadeel is dat de academische vrijheid kan worden ingeperkt. Het azM kan er bezwaar tegen hebben dat onderzoekers kennis delen met concurrerende ziekenhuizen. Omgekeerd zullen zij terughoudender zijn informatie met onderzoekers te delen als ze denken dat dit ook bij het azM terecht komt. Iets onaardigs zeggen over het azM mag dan niet meer. Bovendien ziet de buitenwereld een ziekenhuismedewerker als minder onpartijdig en onafhankelijk dan een universitaire hoogleraar.

Zonder slag of stoot zal een overgang van FHML medewerkers naar het azM niet gaan. Mijn collega Wynand van de Ven van de Erasmus Universiteit wist via de rechter af te dwingen dat hij niet in dienst kwam van het Rotterdamse ziekenhuis. Deze jurisprudentie maakt het moeilijk om UM-medewerkers te verplichten om over te stappen naar het UMC. Universiteit en azM hebben elk hun eigen sores. De laatste moet zijn positie als topreferent ziekenhuis - zeer specialistische zorg voor patiënten met moeilijk te behandelen aandoeningen, moeilijk vast te stellen diagnoses of zeldzame ziekten - zien te versterken. De UM hangt een eigen zwaard van Damocles boven het hoofd: een beperking van de toestroom van buitenlandse studenten. Twee problemen die veel aandacht vragen, maar door een fusie niet worden opgelost. Een fusie die energie opslokt waardoor minder tijd naar de echte problemen gaat.

Wim Groot, hoogleraar gezondheidseconomie en hoogleraar evidence based education

serie studenten over hun toekomstplannen

“Soms is het fijn om weg te kunnen vluchten in mijn fantasiewereld”

Op tafel ligt een wereldkaart, formaat A3, volledig met de hand getekend. Op het eerste gezicht lijkt het de aarde, maar de vreemde namen – het continent Dhârâk Thûr, de Randuïne Highlands, het koninkrijk Âmârynn – verklappen dat het om een fantasiewereld gaat. Geheel gecreëerd in het hoofd van derdejaars gezondheidswetenschappen Thijs Schenk. Al jaren werkt hij aan de wereld, die in de toekomst het decor moet vormen van vele boeken.

Foto: Ellen Oosterhof

Een lange loopbaan als fantasy-schrijver is dan ook de grote droom van de 25-jarige Schenk. Al op jonge leeftijd raakte hij verknocht aan het genre. Het moment waarop herinnert hij zich nog precies: op vakantie in Duitsland, toen hij acht was. “Ik kon niet slapen en liep naar de kamer van het huisje. Mijn oom keek op de tv naar *The Lord of the Rings*. Ik mocht van hem een half uurtje meekijken, ik weet nog exact welke scènes. Mijn vader was kwaad toen hij het achteraf hoorde, hij vond die film veel te gewelddadig. Terug thuis heb ik de hele trilogie gedownload en in één dag gekeken, stiekem op mijn laptop onder de lakens.” Sindsdien waren de fantasyboeken niet aan te slepen. Ook nu nog staat zijn studentenkamer vol

met complete boekenreeksen, van *De Grijze Jager* tot *Harry Potter*. De interesse om zelf verhalen te verzinnen ontstond rond zijn achttiende. Maar voor een opleiding tot schrijver koos hij niet. “Ik wil graag ook nog een ‘back-up’ hebben. Om goed rond te kunnen komen als schrijver moet je succesvol zijn. Daar is meestal veel tijd en ook wat geluk voor nodig. Mijn doel is om na mijn opleiding drie dagen per week in de gezondheidszorg te werken en daarnaast boeken te schrijven. Zonder de druk van het ‘moeten’ publiceren blijft het hopelijk als een

hobby voelen, wat ook beter is voor het creatieve proces. En mijn opleiding bevalt tot nu toe ook goed, dus ik heb geen spijt van mijn keuze.”

Magische krachten

Bovendien laat hij zich door zijn studie inspireren. “In mijn fantasiewereld bezitten mensen magische krachten. Maar het moet wel enigszins geloofwaardig aanvoelen. Daarom denk ik ook na over biologische processen. Zo kost het gebruik van magie energie. Wat gebeurt er als iemand er teveel

van gebruikt? Daarvoor kijk ik naar verschijnselen als onderkoeling of een coma. En de magie kan mensen ook gek maken, waarbij ik inspiratie haal uit mentale aandoeningen.” Daarnaast verdiept hij zich ook in andere vakgebieden. “Ik vroeg me af wat een realistisch klimaat voor de verschillende delen van mijn wereld zou zijn. Daarvoor heb ik uitgezocht hoe bijvoorbeeld zeestromen en plaattektoniek werken. Om vervolgens te beredeneren hoe de natuur er in alle gebieden uit zou kunnen zien. Ja, het lijkt inderdaad een beetje op PGO”, lacht Schenk.

Wegvluchten

Het resulteerde in een gedetailleerde wereld, vol koninkrijken, rassen, steden en bevolkingsgroepen, allemaal met een eigen cultuur en geschiedenis. Zo’n zeven jaar ging erin zitten. “Dat is redelijk extreem. Volgens veel fantasyschrijvers is het de truc om de lezer het idee te geven dat er een hele wereld bestaat, zonder dat je deze volledig uitgeverkt hebt. Daarmee bespaar je tijd. Maar ik ben helemaal los gegaan. Alleen al met de kaart ben ik maanden bezig geweest. Alles wat op mijn pad komt, stop ik in die wereld.” Dus ook zaken als klimaatverandering of de oorlogen in Oekraïne en Gaza? “Nee, problemen uit de ‘echte’ wereld probeer ik erbuiten te houden. Deze wereld is juist een plek waarin je kunt wegvlugten van angsten en twijfels uit de realiteit. Voor toekomstige lezers, maar ook voor mezelf. Ik ben vier jaar depressief geweest. In een boek of serie duiken, weg van de dagelijkse zorgen, vond ik toen erg fijn. In die periode ben ik ook begonnen met het creëren van mijn eigen wereld. Die vind ik interessanter dan de werkelijkheid, ik heb er meer controle over en voel me er meer in thuis.” Verliest hij zichzelf daar niet in? “Nee, na een dagje schrijven keer ik altijd weer terug op aarde.”

Publiceren

Zijn eerste boek is net af. Althans, de eerste versie. “Nu begint het ‘echte’ werk pas: herschrijven, zorgen dat het hele verhaal consistent is en feedback van ‘schrijfbuddy’s’ verwerken.” Dat allemaal in het Engels, want “dat vind ik een mooiere taal om in te schrijven, en zo heb je ook een groter bereik.” Een tijdrovend proces, waar hij vrijwel dagelijks mee bezig is. De volgende stap: publiceren. “Waarschijnlijk in eigen beheer. Via een uitgever is minder werk, maar dan raak je vaak ook de rechten op je verhaal kwijt. Ik wil niet dat iemand anders opeens kan bepalen wat ermee gebeurt.” Want hij heeft zelf al genoeg plannen. Het boek moet een startpunt vormen van een lange reeks. “Mijn grote droom is dat het anderen inspireert tot het maken van games, tv-series of stripboeken die zich in mijn wereld afspelen. Wat ik dan met een eigen bedrijf beheer.” Wat als dat niet lukt en schrijven een hobby blijft? “Dat vind ik ook prima. Ik doe dit niet voor de faam of het geld, maar omdat ik het een van de leukste dingen vind om te doen.”

In deze tweewekelijkse serie worden studenten geïnterviewd over hun toekomstplannen; hun verwachtingen, dilemma’s en angsten. In hoeverre speelt hun verleden een rol, en wat te denken van de grote maatschappelijke problemen, denk aan klimaatverandering, oorlog in Europa maar ook elders, politieke instabiliteit, groeiende armoede, enzovoort.

Zijn UM-studenten en medewerkers bezorgd over de uitslag van de aankomende verkiezingen?

“Zonder international classroom gaan we veertig jaar terug in de tijd”

Tekst Wendy Degens, Riki Janssen Foto Joey Roberts
Illustraties Shutterstock

De Tweede Kamerverkiezingen staan voor de deur. Partijen als de VVD en het Nieuw Sociaal Contract van Pieter Omtzigt, die hoog in de peilingen staan, willen de Nederlandse taal weer terug in de bacheloropleidingen. Maakt dat Maastrichtse studenten en medewerkers nerveus? Geloven ze dat straks de bezem gaat door de vele Engelstalige studies, en iedereen, staf én student, op Nederlandse les moet? Of denken ze dat de Universiteit Maastricht buiten schot blijft?

Geen zorgen

“O, zijn er binnenkort verkiezingen? Dat wist ik niet. Ik werk half in Maastricht, half in Londen en woon in Duitsland, net over de grens bij Nijmegen. Ik ben Grieks en volg vooral het nieuws in mijn vaderland. Ik ben bang dat ik me niet heb gerealiseerd dat we hier mogelijk een probleem hebben.” Michalis Moatsos, nog niet zo lang universitair docent International Economics aan de School of Business and Economics (SBE), kijkt opgewekt en herinnert zich dan dat de kritische houding van een aantal politieke partijen (zie kader pagina 8) ten opzichte van de in hun ogen uit de hand gelopen verengelsing van het onderwijs en de te grote instroom van buitenlandse studenten, wel eens aan de orde is gekomen tijdens vergaderingen. “Ik hoor dan steeds dat de Universiteit Maastricht een uitzonderingspositie zal krijgen en dat klinkt mij als muziek in de oren. Ik ga me er

geen zorgen over maken, ik heb er toch geen invloed op.”

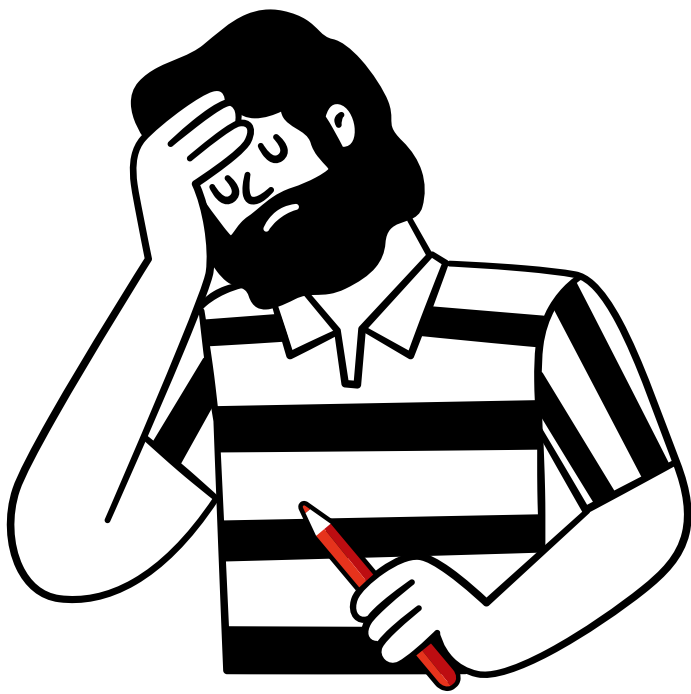
Surrealistisch

In het SBE-gebouw, een verdieping verder dan Moatsos, klinkt echter verontwaardiging. “Hoe ik tegen de Haagse discussie aankijk? Met verbijstering en ongelof”, zegt Gaby Odekerken-Schröder, vice-decaan internationalisering van de SBE en lid van de universiteitsbrede *Strategic Board Internationalisation*. “Wij hebben sinds de jaren tachtig hard gewerkt om een internationale universiteit uit de grond te stampen, het zit in ons DNA, dit is wie we zijn. Dat is heel wat anders dan een Engelstalige opleiding verzorgen. [Omtzigt snapt denk ik niet wat er gebeurt in Schools als de SBE](#), want anders zou hij niet voorstellen om overal Nederlands als voertaal in te stellen. Het is surrealistisch.”

Masterstudent van de faculteit Science and Engineering (FSE), Jan Super, overvalt eenzelfde gevoel: “Mijn master is Engelstalig, logisch, het hele vakgebied van kunstmatige intelligentie is internationaal. Stel je voor dat dit Nederlandstalig zou moeten worden, dat is te gek voor woorden.” Hij hoort tot zijn spijt veel “rechtse” geluiden in Den Haag: “Omtzigt zal het punt van ‘minder buitenlandse studenten’ niet laten vallen als zijn partij de grootste wordt. Met Nederlands als standaardtaal heeft hij een ‘handige’ manier om te hakken in Engelstalige opleidingen en zo buitenlandse studenten ‘tegen te houden.’”

Zijn decaan bij de FSE, Thomas Cleij, vermoedt dat het zo’n vaart niet zal lopen. Nuchter: “Wij nemen als UM een uitzonderingspositie in, vanwege de ligging en de arbeidsmarkt, dat is zo logisch!” Maar wat te doen als er straks toch strenge wetgeving komt? “Wat je hoort is dat instellingen moeten aantonen waarom hun opleidingen Engelstalig zijn, men zegt niet: ‘Het mag niet’. Kijk naar onze faculteit, de hele arbeidsmarkt is Engelstalig, net als bij bijvoorbeeld Europees recht, International Business

verkiezingen

“Het is aan het doorslaan, het lijkt wel alsof we moeten vechten voor Nederlandstalige vakken”

en European Public Health. Dan kies je ook voor een internationale doelgroep.”

Bo Schmeitz, derdejaars fiscaal recht – “een Nederlandse studie, met Nederlandse literatuur, onderwijsgroepen en colleges” – sluit zich net als Odekerken-Schröder bij Cleij aan. Schmeitz vindt het niet meer dan logisch dat de UM een uitzondering vormt, zeker gezien de ligging in de euregio. **Odekerken-Schröder**: “Als er een uitzonderingspositie komt, dan is die voor de UM. Dat zeg ik tegen staf die zich zorgen maakt. We zullen vechten tot het gaatje om dat voor elkaar te krijgen.”

International classroom

Voor de meeste SBE-studenten, zo heeft **Odekerken-Schröder** nagevraagd, is het Haagse gemor niet zo'n groot thema. “Maar als het ter sprake komt, hoor je: waar kan ik me dan straks voorbereiden op een internationale loopbaan? Een studie International Business zonder *international classroom* is onmogelijk. Dat is als een Pabo zonder kinderen. Als dit straks niet meer kan, gaan we veertig jaar terug in de tijd.”

De *international classroom*, vult **Moatsos** aan, bereidt niet alleen voor op een internationale loopbaan, maar kweekt ook meer begrip voor elkaars cultuur. “De recente oorlogen in Oekraïne en Palestina laten zien hoe belangrijk het is dat partijen om de tafel gaan zitten. In onze *classrooms* dragen we daar op een bijna stille wijze aan bij.”

Te ver doorgeschooten

Is de UM te ver doorgeschooten wat betreft de Engelse voertaal of de hoeveelheid Engelstalige opleidingen? Ja, klinkt het in faculteiten waar men (soms) nog deels in het Nederlands les geeft. Bij rechten bijvoorbeeld. En nee, tegen internationalisering is hij zeker niet, benadrukt **Jacques Claessen**, bijzonder hoogleraar herstelrecht en coördinator van de Nederlandse track van de master forensica, criminologie en rechtspleging. “Het is een bekrompen gedachte dat je de grenzen sluit voor studenten en wetenschappers.” Maar, vindt hij: “Het is aan het doorslaan, het

lijkt wel alsof we moeten vechten voor Nederlandstalige vakken. Steeds vaker wordt gezegd: ‘Dat keuzevak bieden we alleen nog aan in het Engels’, daar kunnen Nederlandse studenten dan bij aansluiten. Daar moeten we mee stoppen.”

Ook **Frank Huisman**, emeritus hoogleraar medische geschiedenis en een van de oprichters van Science in Transition, een organisatie die sinds 2013 strijdt voor een andere wetenschap met minder werkdruk en een andere beoordeling van wetenschappers, vindt de situatie in Nederland wel degelijk doorgeschooten. En ja, ook hij, net als Claessen, erkent dat internationalisering een feit is, “en daarvoor kan verengelsing nuttig zijn. Maar je moet per faculteit, per opleiding kijken of het nodig is. Bij mijn eigen faculteit, cultuur- en maatschappijwetenschappen (FASoS), is het Nederlands helemaal verdwenen.”

Om te vervolgen: “Nederland is het beste jongetje van de klas, we gaan in Europa op kop als het gaat om Engelstalige curricula. Kijk naar het rapport *Language matters* van de Belgische KNAW, de Nederlandse situatie is een angstbeeld voor de Vlamingen. Nederlands als academische taal staat op een waakvlam, het aantal buitenlandse studenten rijst de pan uit, er is een kamertekort en de student-staf ratio is uit evenwicht. Ooit wilde men hier Harvard of Oxford aan de Maas worden. Maar Harvard heeft meer geld dan alle Nederlandse universiteiten samen. In Oxford heb je één docent op drie studenten, hier één op dertig. Met dat geld kopen ze kwaliteit en behalen ze hoge scores op ranglijsten als de Shanghai Ranking. Hier staat de kwaliteit van het onderwijs onder druk juist door de groeiende studentenaantallen. Gevolg: de werkdruk is enorm, docenten vallen uit, en er worden makkelijker genadezesjes gegeven.”

Bij de SBE klinkt een heel ander geluid. Nee, we zijn niet doorgeschooten, verklaart **Odekerken-Schröder** stellig. “En ik preek hier niet alleen voor eigen parochie. Bij de SBE zijn we omstreeks 1988 begonnen met International Management, de eerste Engelstalige opleiding, en dat hebben we verder uitgebouwd. Wij zijn nog steeds een tweetalige universiteit, kijk alleen al naar Nederlands recht of geneeskunde.”

Zak met geld

Wat dit verhaal zo lastig en complex maakt, is het financieringssysteem, analyseert **Huisman**. Studentenaantallen, maar ook het aantal promoties, zijn cruciaal voor de hoogte van de overheids-subsidie. “De universiteit die de meeste studenten binnenhaalt, krijgt de grootste hap uit de koek. Dat is een perverse prikkel. De trend is al jaren: dezelfde zak met geld en een toename van studenten.”

Janosch Prinz, universitair docent politieke en sociale filosofie bij FASoS, wijst eveneens op de kwalijke invloed van het financieringssysteem. “De universiteiten strijden om dezelfde pot met geld, als de een harder groeit is dat pech voor de ander. Ze werken samen in UNL-verband, de vroegere VSNU. Hoe gezamenlijk is dat? Waarom is daar nooit tegen de overheid gezegd: wij weigeren om nog verder te groeien. Als je de handen ineenslaat, kun je de druk wegnemen.”

De jacht om zoveel mogelijk buitenlandse studenten binnen te halen omdat ze een *cash cow* zouden zijn? **Odekerken-Schröder** herkent dat beeld helemaal niet. Heel beslist: “Wij hebben een numerus fixus voor International Business van 750 eerstejaars. Zouden we dat loslaten dan krijgen we vier keer zoveel studenten binnen. Wij werven voor de *international classroom*, het gaat om de kwaliteit.”

Dit financieringssysteem kent alleen maar verliezers, vindt **Huisman**. Wat goed zou zijn: hetzelfde bedrag aan subsidie per universiteit en minder studenten. “Dus ja, ik ben voor een kleinere universiteit én selectie aan de poort want niet iedere student die nu bij ons studeert is hiervoor geschikt.”

Gekunsteld Engels

“Officieel is de UM tweetalig, maar eigenlijk is het vooral Engels-talig. Dat merk je aan het aantal Engelstalige opleidingen, aan de staf die steeds internationaler wordt, je merkt het aan de voertaal tijdens vergaderingen”, meent jurist **Claessen**. “Als je vindt dat de verengelsing ‘doorslaat’, word je al gauw in het hokje van de conservatieveling geplaatst. Maar ik denk dat mensen zich het beste

Hoe ging de redactie te werk?

De redactie van *Observant* interviewde in totaal negen stafleden en studenten over hun (mogelijke) zorgen in aanloop naar de verkiezingen op 22 november. Zorgen, omdat er veel kan veranderen als partijen die zeer kritisch zijn over de verengelsing van

het hoger onderwijs in de regering komen. Wat opviel was dat nogal wat buitenlandse medewerkers niet of afwijzend reageerden op ons verzoek om hierover geïnterviewd te worden. We weten eerlijk gezegd niet waarom. Ook studenten stonden niet in

de rij: meer dan eens vingen we bot. Soms omdat ze weinig over het onderwerp weten, soms hoorden we alleen ‘No comments’. In universiteitsraadvergaderingen van het vorige academisch jaar kwam herhaaldelijk aan de orde dat buitenlandse stafleden zich

niet meer thuis zouden voelen door het Haagse gemor over internationalisering. Ondanks verschillende pogingen werden geen buitenlandse UM-medewerkers die zich hier niet meer thuisvoelen.

“Als je na vier jaar niet weet wat bitterballen en Sinterklaas zijn, dan is er iets mis”

kunnen uitdrukken in hun moedertaal, dat merk ik zelf ook. Als ik genuanceerd wil zijn, spreek ik het liefste Nederlands, maar tijdens vergaderingen spreekt vrijwel iedereen Engels zonder zich af te vragen of het echt nodig is. Regelmatig vraag ik me dan af: waarom dit automatisme?”

Ook **Schmeitz**, die een Nederlandstalige rechtenstudie volgt, in een “Nederlandse bubbel” leeft, en als studentlid tijdens faculteitsraadsvergaderingen overschakelt op het Engels – hij voelt de “sociale druk” om dat te doen – vindt het soms lastig als “ik heel genuanceerd wil zijn. Dat lukt gewoon beter in mijn moedertaal.”

Ook in onderwijsgroepen speelt dat probleem, hoort **Boy Houben**, universitair hoofddocent interne geneeskunde en voorzitter van de faculteitsraad Health, Medicine and Life Sciences (FHML). “Dat geldt voor zowel studenten als docenten. Je krijgt minder diepgang. [Mensen zoeken naar woorden, de discussie is oppervlakkiger](#). Een college geven is anders, dat bereid je voor, het gaat over je eigen vakgebied, onze vakliteratuur is allemaal in het Engels.” Overigens: hij bespeurt weinig nervositeit bij zijn faculteit nu de verkiezingen eraan komen. “Bij studenten én medewerkers. Mocht de overheid besluiten dat Nederlands in alle opleidingen een rol moet krijgen, dan hebben onze docenten dat zo omgegooid. Buitenlandse studenten hebben dan wel een probleem.” En daarmee de universiteit uiteindelijk ook, want die zal de instroom zien dalen.

Terugkomend op de voertaal in vergaderingen: masterstudent **Super**, faculteitsraadslid bij de FSE, vindt dat iedereen moet kunnen deelnemen aan vergaderingen. Dus met Engels als

voertaal, want dat is de taal die alle stafleden en studenten beheersen. Wat de kwestie in de raad van de FHML betreft (zie kader rechts) waar men Nederlands spreekt hoewel een van de studentleden de taal niet machtig is: “Zij wordt buitengesloten. Dat kan niet, het gaat hier om een democratisch orgaan in een universiteit met heel veel buitenlandse studenten.” **Houben**, voorzitter dan die raad, spreekt van een “ongelukkige samenloop van omstandigheden” waarvoor de raad “voor nu” een zo goed mogelijke oplossing heeft gezocht.

Iedereen tweetalig

De UM verplicht buitenlandse staf om Nederlands te leren op minimaal niveau B1. **Moatsos** (SBE) was niet bekend met die taalclausule tot hij het contract las. “Het is me tijdens het wervingstraject niet verteld. Ik voel de noodzaak niet, en ik heb er ook geen tijd voor. Maar goed, als het moet, dan moet het.”

“Het is deel van je *commitment*”, vindt **Odekerken-Schröder**. “Zelfs als je hier maar vier jaar blijft, is het prettig als je je in de bus, bij de yoga of in een winkel verstaanbaar kunt maken. Als je na vier jaar niet weet wat bitterballen, Sinterklaas en stroopwafels zijn, dan is er iets mis. Je leert bij ons gratis en voor niets een nieuwe taal. Dat is een vorm van goed werkgeverschap.”

Daar is **Houben** het helemaal mee eens. “Als je

in een land gaat wonen, wil je toch meedoen? Je wilt toch integreren? Bovendien is de kans groter dat je blijft als je de taal kent.”

Maar het taalbeleid mag strenger worden gehandhaafd, vindt **Claessen**: “De UM heeft elke prikkel weggenomen. Al doet de vaste staf uit het buitenland wel zijn best om het Nederlands te begrijpen, uitzonderingen daargelaten. Ik wil niet het verwijt krijgen dat ik mensen buitensluit, dat doe ik niet. Maar als de UM tweetalig wil zijn, dan moet het in de praktijk ook zo uitpakken.”

Janosch Prinz is sinds 2019 in dienst van de UM en spreekt inmiddels vloeiend Nederlands. “Toen ik mijn contract tekende stond er dat ik binnen drie jaar Nederlands moest leren op B1 niveau. Ik heb er vervolgens niets meer van gehoord, tot twee weken geleden. Toen kreeg ik een e-mail dat FASoS er nu werk van gaat maken. We krijgen nog twee jaar om de taal te leren.” Hij had die regel in zijn contract niet nodig: [“Ik wil inburgeren, de cultuur leren kennen en dan is de taal een kernvoorwaarde](#)”. Als Duitser heb ik het relatief makkelijk. Ik heb tijdens corona veel aan zelfstudie gedaan, samen met mijn Amerikaanse vrouw die ook aan de UM werkt. Daarna heb ik het in de praktijk gebracht. Of het een goede regeling is? B1 niveau is niet voldoende voor onderwijs en onderzoek. Wel voor een borrel, de school en de supermarkt. Ik zou graag nog beter Nederlands willen leren zodat ik er les in kan geven. Geen enkele taal is immers neutraal, het brengt een eigen kijk op de wereld en dus ook de wetenschap met zich mee.”

Engels of Nederlands in de faculteitsraad?

Een Tsjechische studente is dit academisch jaar lid geworden van de faculteitsraad van Health, Medicine and Life sciences. De voertaal is daar al sinds jaar en dag Nederlands. Ook een groot deel van de documenten worden in het Nederlands aangeleverd. Maar de studente spreekt, leest en verstaat de taal niet. Wat nu?

Haar partijgenoten (NovUM) roerden het thema de afgelopen maanden al twee keer aan in de universiteitsraad. “Is het niet te gek voor woorden dat je wordt verkozen door studenten en dat je vervolgens je taak niet kunt uitvoeren omdat je de taal niet verstaat? Ik neem toch aan dat iedereen in die zaal Engels spreekt?”, vroeg studentlid Andrew Scrivener in september aan Nick Bos, vicevoorzitter van het college van bestuur. Bos benadrukte dat de UM tweetalig is en dat een raad de voertaal zelf mag bepalen. “Tege-lijkertijd moet iedereen het wel kunnen begrijpen.” Studenten die het Nederlands niet onder de knie hebben, zouden volgens Bos “alle steun moeten krijgen”. Bijvoorbeeld: een Engelse samenvatting van belangrijke documenten. Maar hij raadt studenten ook aan om Nederlands te leren.

De studente van de FHML-raad, Olga Kosjakova, kaartte haar probleem aan bij de (vice-)voorzitter van de faculteitsraad, Iwan de Jong en Boy Houben. Die laatste: “Het is een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De studente wist blijkbaar niet dat wij standaard in het Nederlands vergaderen. We hebben het er als raad over gehad en diverse raadsleden vinden een discussie in het Engels wat anders dan in de moedertaal. Zeker als het over ingewikkelde onderwerpen is en de begroting gaat, zaken die niet je eigen expertise zijn. Hun mening: liever niet.” Uiteindelijk is besloten dat Nederlands de voertaal blijft en dat Kosjakova haar vragen in het Engels mag stellen. Haar collega van dezelfde studentenpartij kan haar bijpraten over de discussies en documenten. Want ook die blijven in het Nederlands. Houben: “We hebben er enorm veel, die moeten vertaald worden en daar kan –we hebben dat gevraagd – het faculteitsbestuur nu niet aan beginnen in verband met openstaande vacatures bij de communicatieafdeling.” Ze kan veel documenten door een vertaalprogramma halen, oppert Houben, “maar bij een begroting van meer dan honderd pagina’s is dat een ander verhaal”.

Kosjakova begrijpt dat een vergadering in het Nederlands het fijnste is voor de meeste leden (want Nederlanders), “maar in een academisch-professionele setting zou je volgens mij een taal moeten hantieren die iedereen begrijpt. Ik ben studententertegenwoordiger en wil graag alles volgen. Ik versta geen Nederlands, ik kan geen vier uur lange vergadering volgen. Ik had graag gezien dat een aantal stukken in het Engels vertaald wordt en de spontane discussie deels in het Engels zou zijn.” Houben: “Dat gebeurt nu ook als zij een vraag stelt.”

Wat betaalt de belastingbetaler?

Hij lijkt zich eraan te ergeren, het vooroordeel dat de belastingbetaler betaalt voor de studie van buitenlandse studenten. **Thomas Cleij**, decaan FSE: “Wie dat gelooft moet zich afvragen *wie* je dan betaalt. Je betaalt mijn salaris en dat van mijn collega’s, de mensen die lesgeven, schoonmaken, onderzoek doen, et cetera. Wat men vergeet is dat studenten economisch veel meer opleveren dan ze kosten door bijvoorbeeld de studiebeurzen. Ze leven hier, gaan uit, kopen

kleding, eten een hapje, noem maar op. Bovendien blijven er best veel studenten hangen, zeker als ik naar mijn eigen beta-hoek kijk. Als je als universiteit studenten kunt ‘afleveren’, zorg je er bovendien voor dat internationale bedrijven, zoals Medtronic en ASML, niet vertrekken uit Nederland. Eigenlijk is het luxe, een supergoeie deal: die jongeren zijn 18 jaar ergens anders opgeleid, dan doen wij dat ook nog een paar jaar en vervolgens blijven ze hier. Als je hier heel

zakelijk, feitelijk naar kijkt, dus niet met emotie en meningen, dan kun je niet tegen internationalisering zijn.”

Zijn collega **Frank Huisman** van de faculteit Arts and Social Sciences ziet dat van die belastingbetaler toch een tikje anders. Hij vindt wel dat de Nederlandse belastingbetaler “opdraait voor de studie van de buitenlandse arts. Europa wil dit verkeer van personen, Europa wil studentenuitwisseling. Laat de EU dat dan ook financieren.”

verkiezingen

De politieke partijen

Wat vinden de politieke partijen die op dit moment in de peilingen bovenaan staan van de instroom van buitenlandse studenten en/of de taal in het hoger onderwijs? Observant dook in hun verkiezingsprogramma's.

VVD

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie vindt de huidige instroom van "studiemigranten" ongericht en te hoog. Ze willen meer grip op wie in Nederland komt studeren. "Instellingen moeten daarom een numerus fixus kunnen opleggen op het aantal internationale studenten." Bij het inperken van de internationale instroom wordt volgens de partij wel rekening gehouden met regionale omstandigheden. Bacheloronderwijs moet Nederlandstalig zijn, vindt de VVD, tenzij Engelstalig onderwijs nodig is voor de arbeidsmarkt.

Nieuw Sociaal Contract

NSC wil een rem op het aantal internationale studenten. De instroom moet onder andere worden gerelateerd aan de hoeveelheid woningen en opleidingsplaatsen in studentensteden. "Hierbij kan worden gedifferentieerd naar regio en naar sector." Ook willen ze de Nederlandse taal invoeren als standaardtaal op universiteiten. Verder wil de partij een wachttijd voor het recht op een studiebeurs voor EU-studenten. Daarbij moeten de regels in de EU zo worden aangepast dat ze pas bij veel meer werkuren per maand (nu minstens 32 uur) in aanmerking komen voor een Nederlandse beurs.

GroenLinks-PudA

Van deze linkse partij moet de huidige bekostigingssystematiek op de schop, zodat instellingen een hoger vast bedrag krijgen en de financiering op basis van studenten-aantallen wordt verlaagd. Een aanscherping van de WHW (Wet op Hoger onderwijs

en Wetenschappelijk onderzoek) zorgt er volgens de partij voor dat de keuze voor Engelstalige opleidingen beter onderbouwd wordt. "Van de minister verwachten we strenger toezicht."

BBB

De BoerBurgerBeweging wil de toestroom van studenten uit het buitenland beperken. Hoe? Door het verdienmodel van universiteiten en hogescholen aan te passen. Maar buitenlandse studenten die "een meerwaarde" hebben voor de Nederlandse economie zijn welkom als er voldoende kamers zijn, staat er in het programma.

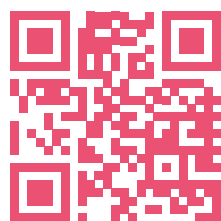
PVV

De Partij voor de Vrijheid wil minder buitenlandse studenten. "De studiemigratie leggen we aan banden door bacheloropleidingen alleen nog in het Nederlands te geven en het aantal buitenlandse studenten op masteropleidingen te maximaliseren."

colofon

Redactie Riki Janssen (hoofdredacteur), Wendy Degens, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Marion Janssens (redactie-assistent), Lotte van de Loo, Maurice Timmermans, Dennis Vaendel, Simon Wirtz **Telefoon** 043 3885390 **E-mail** observant@maastrichtuniversity.nl **Website** www.observantonline.nl **Aan dit nummer werkten mee** Wammes Bos, Michael Erard, Wim Groot **Ontwerp en illustraties** Simone Golob **Vertalingen** o.a. B. Wall & P. Nekeman, Maud Bovelander **Druk** Janssen/Pers Gennep **Abonnementen** Observant wordt gratis verspreid op de universiteit en diverse locaties in Maastricht, belangstellenden kunnen de krant thuisgestuurd krijgen voor € 45 per academisch jaar **Paarltjes / advertenties** Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.

paarltjes

Voor hetzelfde geld staan de paarltjes iedere week ook op internet:

www.observantonline.nl

Clientenraad MUMC+ zoekt 2 nieuwe leden. Iets voor jou? Kijk op www.werkenbijmumc.nl Reageer voor 27 november

Paarltjes

Lever uw paarltjes-advertentie digitaal in, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paarltjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paarltjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgaaf van reden Paarltjes te weigeren.

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8-10
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 325 19 78

iederal
NOW

GRATIS

23 nov
19.00 - 21.30 uur

**Gespreksdiner over
jouw superkracht:
dankbaarheid!**

Waarom is dankbaarheid een superkracht? Hoe werkt dat? Wat kun je ermee? En kun je het leren? Meld je aan en ontdek het samen met je tafelgenoten tijdens dit gezellige (gratis) diner!

Praktische info

Je krijgt: een driegangendiner inclusief drankjes.

Locatie

Tapijn, Tapijnkazerne 20,
Maastricht

Meer informatie en aanmelden?
Ga naar iederalnow.nl

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN-ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP WWW.OBSERVANTONLINE.NL